

Verslag

Onderwerp	Beeldvormende raadsbijeenkomst inwonerraadpleging 'samenleven met vluchtelingen'
Datum	20 mei 2025 19.30 – 20.30 uur
Locatie	Raadszaal gemeente Westervoort
Aanwezigen	Gemeenteraden gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar Arend van Hout (gemeente Westervoort, voorzitter) Marieke Overduin (gemeente Duiven) Aad van Orden (gemeente Zevenaar) Mark Beumer (Populytics)
Ambtelijk	Sander Geertsen (1Stroom); Zwanet van Kooten (gemeente Zevenaar); Eva Jongsma (gemeente Zevenaar, notulist)

Welkom en opening

Arend van Hout verwelkomt de aanwezigen namens de colleges van de drie gemeenten. Uit de verschillende gemeenteraden zijn ongeveer 30 mensen aanwezig.

De drie gemeenten hebben in eind 2024 de inwonerraadpleging 'Samen verder, en hoe?' uitgevoerd in samenwerking met onderzoeksbureau Populytics. Hierin stond centraal wat Liemerse inwoners en vluchtelingen belangrijk vinden bij het samenleven. De resultaten zijn in februari 2025 met de drie colleges besproken en daarna gedeeld met de gemeenteraden en de pers. Tijdens deze gezamenlijke raadsbijeenkomst worden de gemeenteraden op hoofdlijnen meegenomen in de belangrijkste resultaten, opvallendheden en prioriteiten van inwoners en vluchtelingen. Ook is er ruimte voor vragen vanuit de gemeenteraden en kunnen er uitgangspunten meegegeven worden voor het uitwerken van de plannen.

Presentatie prioriteiten van inwoners

Mark Beumer geeft een toelichting op de raadpleging dat gedaan is door Populytics. De presentatie staat in de bijlage bij dit verslag. Populytics doet onderzoek naar het betrekken van inwoners bij plannen van de overheid door het laten doorleven van de keuzes van het gemeentebestuur. In Kampen en Eindhoven zijn vergelijkbare raadplegingen gedaan over het samenleven met vluchtelingen.

Hoofdpunten

In de raadpleging stond centraal hoe inwoners en vluchtelingen samen willen leven. Zowel inwoners als vluchtelingen zijn hierop bevraagd. De houding tegenover vluchtelingen is aan het begin van de raadpleging gesteld om in de analyse te kunnen differentiëren. De raadpleging was bedoeld om iedereen de kans te geven zich uit te spreken, vooral ook het stille midden. Daarmee kan een genuanceerd en evenwichtig beeld gepresenteerd worden, niet alleen van uitgesproken voor- of tegenstanders.

Zowel de voor- als de tegenstanders van vluchtelingenopvang hebben dezelfde drie hoofdprioriteiten: taal en cultuur, werk en opleiding en veiligheid voor inwoners en vluchtelingen. Er zijn ook verschillen tussen inwoners op basis van hun houding tegenover vluchtelingen, met name op de doelen extra informeren en meer woonruimte.

Hoe zag de raadpleging eruit?

De hoofdvraag van de raadpleging was welke doelen de inwoners en vluchtelingen belangrijk vinden in het samenleven. Deelnemers kregen een scherm te zien met tien beleidsdoelen en kregen 50 punten om te verdelen over de doelen. De doelen waren willekeurig in volgorde en verschilden per deelnemer die het invulde. Na het punten toekennen konden mensen een toelichting geven over hun antwoord.

Beleidsdoelen

De 10 beleidsdoelen waren:

- Dat vluchtelingen de Nederlandse taal en cultuur leren
- Dat vluchtelingen werken of een opleiding volgen om aan het werk te komen
- Dat er meer woningen komen voor alle inwoners, ook voor vluchtelingen
- Dat inwoners extra geïnformeerd worden over de komst en opvang van vluchtelingen
- Dat vluchtelingen verspreid wonen over wijken, dorpen en kernen
- Dat vluchtelingen zich makkelijk en veilig kunnen verplaatsen in de gemeente
- Dat vluchtelingen een bijdrage leveren aan de samenleving, los van werk
- Dat iedereen zich in en rond een opvanglocatie veilig voelt
- Dat de landelijke overheid de opvang van vluchtelingen betaalt. En dit geen extra geld kost voor de gemeente
- Dat we meer dingen doen om inwoners en vluchtelingen met elkaar in contact te brengen

Deelnemers aan de raadpleging

Inwoners konden op twee manieren mee doen aan de raadpleging. Inwoners zijn uitgenodigd voor de raadpleging via een persoonlijke uitnodiging. In Duiven en Westervoort zijn alle huishoudens uitgenodigd, in Zevenaar zijn er willekeurig 12.784 huishoudens persoonlijk uitgenodigd. Er zijn ook tientallen straatinterviews gedaan. Dit deel van de raadpleging is representatief op leeftijd, opleiding en gender. Aan dit gedeelte deden 1.457 inwoners mee.

Daarnaast konden inwoners ook meedoen met het open gedeelte van de raadpleging. In de drie gemeenten is er geadverteerd via de gemeentelijke kanalen en partners, sociale media, artikelen in lokale kranten en posters in de openbare ruimte. Dit gedeelte van de raadpleging is niet representatief. Aan dit gedeelte deden 1.086 inwoners mee.

Uitkomsten raadpleging

Op de vraag over de houding van de deelnemers tegenover vluchtelingen zijn kleine verschillen te zien tussen de gemeenten. Wat opvalt is dat in Westervoort de groep met een neutrale houding (15%) kleiner is dan de groep in Zevenaar (29%).

Er zijn nuances te zien binnen de verschillende houdingen. Voorstanders van vluchtelingenopvang gebruiken vaak 'ja, mits' en tegenstanders gebruiken vaak 'nee, tenzij' om hun antwoord te nuanceren.

Er zijn drie doelen die brede steun krijgen van inwoners van alle drie gemeenten, ongeacht hun houding of migratieachtergrond, namelijk:

1. Dat vluchtelingen de taal en cultuur leren
2. Dat vluchtelingen werken of een opleiding volgen om aan werk te komen

3. Dat iedereen zich in en rond een opvanglocatie veilig voelt.

Daarnaast valt op dat de groep met een negatieve houding het belangrijk vinden dat inwoners extra geïnformeerd worden over de komst en opvang van vluchtelingen. Ook was te zien in de toelichting dat mensen met een negatieve houding het wel eens waren met het doel dat er meer woningen moeten komen voor inwoners, maar oneens dat dit ook voor vluchtelingen geldt.

Vraag & antwoord

Na de presentatie van Mark Beumer kregen de aanwezigen de kans om vragen te stellen. Hieronder daarvan een overzicht met antwoorden.

Vraag	Antwoord
<i>Waarom wordt het woord asielzoekers niet gebruikt?</i>	Er is gekozen voor de overkoepelende term vluchtelingen. Aan het begin van de raadpleging is stond een toelichting dat het ging om asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden.
<i>Was de volgorde van de beleidsdoelen gevarieerd per deelnemer?</i>	Ja, dit is telkens willekeurig weergegeven.
<i>Waren de punten vooraf al verdeeld?</i>	Nee, die stonden steeds op o. Mensen konden de 50 punten zelf verdelen.
<i>Er zit wel verschil in of mensen tijdelijk of permanent blijven in de gemeente, dit kan toch ook uitmaken voor de deelnemers?</i>	Er is bewust gekozen voor de combinatie. Voor de meeste inwoners is dit onderscheid niet heel sterk als het gaat om prioriteren. Dit was soms wel terug te zien in de toelichtingen op de antwoorden. Meerdere mensen geven bijvoorbeeld aan dat Oekraïense ontheemden gevoelsmatig dichterbij staan.
<i>Er zit juridisch toch ook verschil in de verplichting tot het leren van Nederlands tussen asielzoekers en statushouders?</i>	Dat klopt, dit moet een plek krijgen in de uitwerking.
<i>Hebben de deelnemers ook een terugkoppeling over de resultaten gekregen?</i>	De uitkomsten van de raadpleging zijn gecommuniceerd via social media en de plaatselijke krantjes.
<i>Zijn er vanuit het onderzoek ook aanbevelingen gedaan aan de raad en het college?</i>	Dit was niet deel van de opdracht, maar is het vervolg hierop. Het kan ook verschillen per gemeente wat de mogelijkheden hierin zijn.
<i>Cultuur is een breed begrip, komt hier ook vervolg op?</i>	Cultuur is inderdaad een containerbegrip en is in deze raadpleging niet verder uitgevraagd. In Kampen is dit wel gedaan, daar kwam uit dat het mensen met name om Nederlandse waarden en normen, en dan in het bijzonder respect en fatsoen gaat.

Beeld van de raad

Om het beeld bij de raad op te halen is er een mentimeter gedaan. De raadsleden zijn gevraagd welke van de drie beleidsdoelen volgens hen op dit moment het meeste aandacht vraagt, er was ook de mogelijkheid hier een toelichting op te geven.

Als tweede konden de aanwezig randvoorwaarden meegeven aan de colleges voor het uitwerken van de drie prioritaire beleidsdoelen. Hier kwam met name transparantie, verbinding, meedoen, monitoring en informeren uit. Het is belangrijk dat het voor de inwoners duidelijk is wat de gemeente doet en waarom ze het doen.

Ook is gevraagd wat de aanwezigen verwachten van de Liemerse inwoners bij goed samenleven. Belangrijk hierin waren acceptatie, gastvrijheid, openhouding en meedenken. Het samenleven wordt gezien als een wederzijdse inspanning.

Als laatste is de aanwezigen gevraagd wat zij verwachten van het maatschappelijk middenveld. Hier kwam uit dat ook deze organisaties transparant en duidelijk moeten zijn, er samengewerkt moet worden, ze inzet moeten tonen en de inwoner moeten ontlasten.

Eén van de Duivense raadsleden deed niet mee aan de mentimeter omdat deze van mening was dat dit niet past bij een beeldvormende bijeenkomst.

Vervolg

De input op de mentimeter geeft beeld over hoe de colleges vorm kunnen geven aan de opgaves. Om het concreter te maken licht Aad van Orden toe dat er op dit moment op provinciaal niveau overleg is over taalonderwijs aan statushouders die nog op het AZC wonen. Er wordt nauw samengewerkt in het provinciaal regieteam op alles rondom vluchtelingen. Er komt niet één alomvattend plan, maar op de verschillende onderwerpen uit het onderzoek komen deelplannen, gericht op de drie hoofdprioriteiten.

Afsluiting

Arend van Hout sluit de bijeenkomst af en bedankt de aanwezigen.